

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-systemy/dokumentacje-systemu-ut/11846,Dokumentacje-systemu-utrzymania-pojazdow-kolejowych.html>
21.05.2024, 21:57

Dokumentacje systemu utrzymania pojazdów kolejowych

Właściwie zaprojektowany i rzetelnie realizowany proces utrzymania pojazdów kolejowych stanowi jeden z kluczowych czynników warunkujących bezpieczeństwo funkcjonowania sektora kolejowego. Wymagania w tym obszarze przez wiele lat były kształtowane indywidualnie przez poszczególne kraje. Budowa jednolitego, europejskiego obszaru kolejowego wymusiła jednak harmonizację podejścia do procesu utrzymania pojazdów kolejowych w skali całej Unii Europejskiej. W pierwszej kolejności proces ten objął zasady utrzymania wagonów towarowych, jednakże w niedalekiej przyszłości zostanie prawdopodobnie rozszerzony na inne rodzaje pojazdów.

Podstawowe akty prawne regulujące proces utrzymania pojazdów kolejowych w skali europejskiej obejmują:

- [Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/110/WE z dnia 16 grudnia 2008 r.](#) zmieniającą dyrektywę 2004/49/WE w sprawie bezpieczeństwa kolei wspólnotowych;
- [Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 445/2011 z dnia 10 maja 2011 r.](#) w sprawie systemu certyfikacji podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie w zakresie obejmującym wagony towarowe oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 653/2007.

W warunkach polskich kwestia utrzymania pojazdów kolejowych uregulowana jest w przepisach ustawy o transporcie kolejowym oraz [rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 października 2005 r.](#) w sprawie ogólnych warunków eksploatacji pojazdów kolejowych (Dz.U. nr 212, poz. 1771), zmienionym [rozporządzeniem Ministra Transportu z 7 listopada 2007 r.](#) (Dz.U. nr 212, poz. 1567) i [rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 10 grudnia 2014 r.](#) (Dz.U. z 2015 r., poz. 25).

Zgodnie z obowiązującymi zasadami każdy pojazd kolejowy eksploatowany na ogólnodostępnej sieci kolejowej musi mieć przypisany tzw. podmiot odpowiedzialny za utrzymanie (ang. Entity in Charge of Maintenance / ECM). Obowiązek ten został wprowadzony przez dyrektywę 2008/110/WE. Rolę ECM może pełnić dowolny, kompetentny podmiot, który w sposób systemowy zdolny jest do zarządzania procesem utrzymania określonego pojazdu. Podmiot ten przypisany jest do określonego pojazdu lub grupy pojazdów w krajowym rejestrze pojazdów kolejowych prowadzonym przez Prezesa UTK.

Intencją europejskiego ustawodawcy, stojącą za wprowadzeniem pojęcia podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie, była jasna alokacja odpowiedzialności za utrzymanie danego pojazdu, która dotychczas często była rozproszona pomiędzy różnymi kategoriami podmiotów funkcjonujących w segmencie transportu kolejowego m.in. przewoźnikiem, dysponentem czy zakładem wykonującym naprawę.

Zadaniem podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie jest zapewnienie, aby pojazdy, za których utrzymanie jest odpowiedzialny, były w stanie poruszać się po sieci kolejowej w bezpieczny sposób. Narzędziem, które ma umożliwić osiągnięcie tego celu, jest system zarządzania utrzymaniem (ang. Maintenance Management System, MMS), a więc zestaw procedur i instrukcji, które muszą być wdrożone w ramach podmiotu w celu zapewnienia minimalizacji ryzyk związanych z prowadzoną działalnością utrzymaniową.

Podmioty odpowiedzialne za utrzymanie wagonów towarowych podlegają obowiązkowi certyfikacji, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 445/2011. Certyfikacja w odniesieniu do pozostałych rodzajów podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie, tj. zajmujących się utrzymaniem wagonów pasażerskich, lokomotyw czy zespołów trakcyjnych, nie jest obecnie wymagana.

Równoległe z wymogiem dotyczącym wskazania dla każdego pojazdu kolejowego eksploatowanego na ogólnodostępnej sieci kolejowej podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie, wszystkie pojazdy (w tym również eksploatowane poza ogólnodostępną siecią kolejową np. wyłącznie na bocznicach) na mocy przepisów krajowych musi być tzw. dokumentację systemu utrzymania (DSU). Dokumentacja ta zawiera m.in. informacje o pojeździe, strukturze cyklu przeglądowo-naprawczego, opisy czynności wykonywanych na poszczególnych poziomach utrzymania, mierzone parametry itp. Ponadto określa również wymagania dotyczące wyposażenia warsztatów i kompetencji pracowników wykonujących utrzymanie. Podmioty zobowiązane są do przestrzegania uregulowań z niej wynikających w ramach prowadzonego procesu utrzymania.

Dokumentacja systemu utrzymania dla pojazdów innych niż wagony towarowe, które posiadają certyfikowany podmiot odpowiedzialny za utrzymanie, podlega [zatwierdzeniu przez Prezesa UTK](#).

Odrębne rozwiązania funkcjonują w odniesieniu do pojazdów eksploatowanych poza ogólnodostępną siecią kolejową np. na bocznicach kolejowych czy kolejek wąskotorowych. Pojazdy te nie podlegają rejestracji w krajowym rejestrze pojazdów, a więc tym samym i nie posiadają przypisanego podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie. Z tego względu obligatoryjne jest dla nich posiadanie zatwierdzonej przez Prezesa UTK dokumentacji systemu utrzymania i wykonywanie procesu utrzymania zgodnie z jej wymaganiami.